

2026 planen SKAL

Flerkulturelle i skolerne

velkommen til
Danmark

Version 07.03.2022

VESTHIMMERLANDS
KOMMUNE

- lyst til at gøre en forskel

Indhold

Status	2
Baggrundsmaterialer	2
Antal tosprogede i Vesthimmerlands Kommune	2
Modersmålsundervisning	3
Anbefalinger fra andre indsatser.....	4
Procedure for overgang fra m-klasse på Farsø Skole til distriktsskolen.....	5
Beslutninger i Børne og Familieudvalget 5. maj 2020	5
Folkekirkens Familiestøtte	7
Arbejdsgruppens undersøgelsesområder	7
Tiltag på baggrund af mål	7
Arbejdsgruppens anbefalinger til effektmål i 2026 planen	7
Arbejdsgruppe.....	8

Status

I Vesthimmerlands Kommune er der først i marts 2022 cirka 11 % af eleverne der har modersmål forskelligt fra dansk. Arbejdsgruppen har afdækket antallet af elever indskrevet i elevadministrationsprogrammet TEA, hvor modersmål er forskelligt fra dansk dels den 1. januar 2019, 2020, 2021 samt 2022. Endvidere er antallet trukket den 7. marts 2022, efter at de administrative medarbejdere på skolerne har kvalificeret tallene.

I juni 2018 blev der i Vesthimmerlands Kommune udarbejdet en rapport: *Rapport vedrørende integration af østeuropæere*.

Arbejdsgruppen bag denne rapport var, repræsentanter fra kultur og fritid, flexjob og integration på Jobcentret, skoleledere, dagtilbudsledere samt konsulenter fra skoleafdelingen.

Rapporten konkluderer, at østeuropæerne er flittige og hårdtarbejdende, og de er kommet til Danmark for at få en bedre levestandard.

Spørgeskemaerne og de interviews, der blev besvaret af østeuropæere, dagplejepædagoger, pædagoger, ledere i skole og dagtilbud, lærere, arbejdsgivere, sprogskolen samt Agri Nord viser, at østeuropæerne gerne vil skabe sig en tilværelse i Danmark. Sproget er den helt store barriere i forhold til god integration.

I april 2020 er der på baggrund af budgetaftalen for 2020 foretaget en driftsreduktion vedrørende modtageklasserne på Farsø Skole. I denne forbindelse er der udarbejdet en procedure vedrørende udslusning af elever fra modtage-klasserne på Farsø Skole til distriktsskolerne.

I udvalgte dagtilbud arbejdes med fremskudt forældresamarbejde og tosprogede. Erfaringerne fra denne indsats er endvidere en del af denne arbejdsgruppes datamateriale.

Arbejdsgruppens undersøgelsesområde er skoleområdet. Tosprogede eller flerkulturelle i dagtilbud behandles i arbejdsgruppen Literacy 0-16 år.

Baggrundsmaterialer

I 2022 planen for skole- og dagtilbudsområdet var tosprogede et indsatsområde. Her var der særlig fokus på en ny bekendtgørelse på integrationsområdet samt Vesthimmerlands Kommunes Integrationspolitik. Endvidere havde arbejdsgruppen fokus på at forbedre den gode overgang fra modtageklassen på Farsø Skole til distriktsskolen. Kompetenceløft af medarbejdere, der arbejder med tosprogede, har endvidere været et indsatsområde i 2022 planen. Medarbejderne i m-klasserne har blandet andet arbejdet med materialet "Hele vejen rundt".

Proceduren blev udarbejdet kort før, at pandemien lukkede skolerne og mulighederne for at samarbejde på tværs af skolerne var udfordret.

Konklusionen er, at der er skabt et netværk af engagerede DSA¹-lærere med deltagelse af de fleste af skolerne.

Der er skabt en tydelig ramme og tydelige procedurer for arbejdet med de tosprogede.

Antal tosprogede i Vesthimmerlands Kommune

I forbindelse med evaluering af 2022 planen undersøgte arbejdsgruppen via interviews, antallet af tosprogede elever, på den enkelte skole. Dette ses i tabel 1

Antal tosprogede på almenområdet			
Skoler	2018	2019	2021
I alt	361	404	369

¹ DSA= Dansk som andetsprog

Tabel 1

I skolernes elevadministrationsprogram TEA, kan der laves et udtræk, som viser, hvor mange elever, der har modersmål forskelligt for dansk
Denne trækning er lavet med arbejdsdatoerne 1.1.2020, 1.1.2021 samt 1.1.2022 – se tabel 2

	2019	2020	2021	2022
Østeuropærerere	122	139	145	156
Lande 1	24	19	19	13
lande 2	139	136	135	122
I alt	285	294	299	291

Østeuropærerere	Bosnisk, bulgarsk, georgisk, letvian, lettisk, litauisk, polsk, rumænsk, russisk, tjekkisk, tjetjensk, urkanisk, ungarsk, estisk
Gruppe 1 lande:	Engelsk, fransk, grønlandsk, hollandsk, islandsk, italiensk, norsk, spansk, tysk
Gruppe 2 lande:	Afgansk, albansk, arabisk, burmesisk, dari, filippin, indonesisk, kurdisk, nepali, pashto, portugisisk, somali, swahili, tamil, thai, tigrinya, tyrkisk, irak, persisk

Tabel 2

Tabel 2 indeholder elever fra grundskolerne samt 10 klasse og Ungdomsskolen.

I disse to tabeller (tabel 1 og 2) er der en forskel. Dette kan bero på, manglende indberetninger om modersmål forskelligt fra dansk.

Det viser sig, at data vedrørende elevernes modersmål ikke automatisk overføres og derfor må lærerne og de administrative medarbejdere opdatere listerne manuelt. De administrative medarbejdere på skolerne har opdateret informationerne i uge 9 2022.

Efter manuelle indberetninger ser sammentællingen således ud:

	2019	2020	2021	2022	7.3.2022
Østeuropærerere	122	139	145	156	204
Lande 1	24	19	19	13	18
lande 2	139	136	135	122	159
I alt	285	294	299	291	381

Østeuropærerere	Bosnisk, bulgarsk, georgisk, letvian, lettisk, litauisk, polsk, rumænsk, russisk, tjekkisk, tjetjensk, urkanisk, ungarsk, estisk
Gruppe 1 lande:	Engelsk, fransk, grønlandsk, hollandsk, islandsk, italiensk, norsk, spansk, tysk
Gruppe 2 lande:	Afgansk, albansk, arabisk, burmesisk, dari, filippin, indonesisk, kurdisk, nepali, pashto, portugisisk, somali, swahili, tamil, thai, tigrinya, tyrkisk, irak, persisk

Tabel 3

Tabel 3 indeholder elever fra grundskolerne samt 10 klasse og Ungdomsskolen.

De 381 elever med modersmål forskelligt fra dansk udgør 10.80 % af det samlede elevtal i grundskolerne, 10. klasse samt Ungdomsskolen.

Modersmålsundervisning

Elever, der er undervisningspligtige, hvor forældrene er bosiddende i Danmark, men er statsborger i en anden medlemsstat i EU eller i en stat, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, skal tilbydes undervisning i den pågældende stats officielle sprog.

Såfremt der ikke er mindst 12 elever til modersmålsundervisningen i et sprog henvises eleverne til modersmålsundervisning i en nabokommune.

(Bekendtgørelse om folkeskolens modersmålsundervisning)

I Vesthimmerlands Kommune administreres disse tilbud centralt i Børne- og Arbejdsmarkedsforvaltningens skoleafdeling. Elevgrundlaget for at oprette egne hold er ikke tilstede og derfor købes undervisningen i nabokommunerne, pt i Aalborg og Skive.

Anbefalinger fra andre indsatser

Vesthimmerlands Kommune har som led i dagtilbudsreformen fået tildelt midler fra Socialstyrelsen til at afprøve ideer til, hvordan forældresamarbejdet og en tidlig opsporende indsats i forhold til udsatte børn i alderen 0-2 år kan styrkes.

Erfaringer fra indsatsen i dagtilbuddene, hvor de oplever, at integrationen lykkedes er i forbindelse afhentning af børnene. I denne sammenhæng har dagtilbuddene udarbejdet en systematik. Der er en fast person til stede og denne har kontakten til familien. Forskellige pædagoger kan dele opgaven ved afhentning og efterfølgende skrives der i logbog om deres samtaler med familien.

Ved arrangementer i dagtilbuddet sendes en sms til familien dagen før. Den enkelte pædagog arbejder blot med en familie ad gangen, hvilket betyder, at denne tætte kontakt øger tilliden mellem pædagogen og forældrene. Den etablerede tillid overføres til andre møder og forældrearrangementer. Nogle dagtilbud fortæller, at de har erfaret, at den gode kontakt også overføres til aktiviteter i dagtilbuddet, dette ses blandt andet ved, at de tosprogede forældre deltager i større forældremøder og arrangementer. Disse positive erfaringer fra tilbuddene overføres til arbejdsgruppens effektmål.

Procedure for overgang fra m-klasse på Farsø Skole til distriktsskolen Beslutninger i Børne og Familieudvalget 5. maj 2020

Børne- og Familieudvalget den 5. maj 2020.

Ifølge budgetaftale 2020, 25. oktober 2019, er der foretaget en driftsreduktion og vedtaget,

at tilbuddet i modtageklassen sænkes til et år + udslusning. For at sikre den gode overgang fra modtageklasse til distriktsskole afsættes der midler til støtte i dansk som andetsprog med 2 lektioner pr. uge pr. gruppe det første år. En gruppe må højst spænde over 3 klassetrin (1.-3., 4.-6., 7.-9.) og maksimalt 12 elever.

I forbindelse med denne politiske beslutning blev der nedsat en arbejdsgruppe, som fremlagde en procedure i forbindelse med overgange fra modtageklasser til distriktsskolen på Børne- og Familieudvalgets møde den 5. maj 2020.

Proceduren vedrørende udslusning af elever fra modtage-klasse på Farsø Skole

- Modtageklassens lærere aftaler med elevens forældre, hvornår en udslusning skal sættes i gang.
- Ledelsen på Farsø Skole tager kontakt til ledelsen på distriktsskolen i god tid før en forventet udslusningsdato. Det er ledelsen på distriktsskolen, der klasseplacerer, men modtageklasselæreren vil selvfølgelig gerne redegøre for hvilket klassetrin, de mener, eleven bør indskrives i.
- Når ledelsen har fundet en ny klasse til eleven, indkaldes nuværende og kommende klasselærere/-team og ledelser til møde på distriktsskolen. Forældrene orienteres om, at mødet afholdes. Det anbefales, at distriktsskolen aftaler et separat møde, hvor elevens nye lærere, skolens ledelse og forældrene kan mødes. For familiens skyld vil det være en god ide, at m-klasselærer deltager, da det skaber trykthed for familien.
- Der kan med fordel gøres brug af integrationsmedarbejdere, hvis de allerede er tilkøbt familien.
- Det kan anbefales, at eleven går i SFO på distriktsskolen, så der skabes en tilknytning til skolen.

Huskeliste - Møde mellem distriktsskole og Farsø Skole

Deltagere: Ledelsesrepræsentanter fra begge skoler, nuværende klasse- eller kontaktlærer, kommende klasseteam/-lærer

- Grundig beskrivelse af eleven: Farsø Skole informerer om elevens generelle situation, herunder tidligere skolegang, hvornår eleven er startet i m-klasse og hvornår udslusningen senest finder sted. Informationer om forhold vedrørende familie og lign. som må bringes videre. Det kan være nyttige informationer som tolkebehov ved samtaler med hjemmet. M-lærerne sørger for en opdateret elevplan, herunder også hvilke materialer eleven har arbejdet med. Der laves en afdækning af elevens faglige kompetencer og en grundig sprogbeskrivelse.
- Aftale om hvordan vi laver den bedst mulige overflytning for netop denne elev. En elev i en modtageklasse skal forholde sig til flere grupper af børn (m-klasse, "prøve"-klasse på Farsø Skole, udslusningsklasse og evt. SFO), så det er vigtigt at lave et forløb, eleven kan overskue.

Værktøj til sprogbeskrivelse af eleven

- Modtageklassen udarbejder en grundig beskrivelse af, hvor eleven er i sprogudviklingen.
- Der arbejdes med materialet "Hele vejen rundt". Målet er, at man i modtagelsesklassen laver trin 1 og trin 2 i forbindelse med ankomst.
- Kort før overgang til almenklasse laves trin 3 i modtageklasse. Der følges løbende op på trin 3 i almenklassen.
- Der laves en gradvis implementering af materialet.
  - Maj 2020: M-klasselærer gennemfører materialet "Trin 3, opfølgningsskema – basis" med 2 testelever.
  - Materialet overleveres på overdragelsesmødet til modtagende distriktsskole.
  - I skoleåret 2020/2021 afprøver M-klasselærere Trin 1 og Trin 2 ved modtagelse af nye elever og laver Trin 3 ved udslusning. Distriktsskolen arbejder med opfølgning på Trin 3-basis, evt. kun med testelever.
  - Ved skoleåret 2021/2022 er materialet "Hele vejen rundt" implementeret i m-klasse og på modtagende distriktsskoler.
- Beskrivelsen skal være indarbejdet i elevens elevplan, og denne skal vise hvor parat eleven er i forhold til fælles mål.
- Det er vigtigt, at forældrene har givet tilladelse til denne overlevering.

Den gode modtagelse på distriktsskolen

- Distriktsskolen tager kontakt til elevens forældre og indkalder til møde, hvor den nye skole præsenteres.
- Klasselærerne/-teamet sørger for, at klassen er godt informeret om den nye elev og dennes situation.
Dansk er svært, og der er mange detaljer, som man ikke kan lære på 1 år i modtageklasse.
- Klassen laver en tutorordning eller lignende så en eller flere elever i klassen har ansvaret for, at den nye elev inviteres med i legen i frikvarterne.
- Det er vigtigt at have forståelse for, at elever fra m-klasser forudsætter en stor grad af undervisningsdifferentiering. Det forudsætter at lærerne skal have viden om og kompetencer til at undervise tosprogede.
- Det anbefales, at der afsættes ekstra tid til skole/hjemsamtaler. Der tages kontakt til fysisk tolk eller evt. telefontolk.

Huskeliste – første møde med forældre på distriktsskole

Deltagere: Skoleleder, forældre, klasseteam, dsa-lærer

- Skolen giver en grundig beskrivelse af, hvad det vil sige at gå i en dansk skole (dagsrytme, traditioner, spisekultur, påklædning osv.)
- Der laves aftaler om, hvordan den første periode skal forløbe, og der holdes en løbende tæt kontakt mellem skole og forældre, således at der skabes tillid og en god relation mellem skole og forældre.
- Det er vigtigt at tale grundigt om forældresamarbejde i en dansk skole, herunder deltagelse i arrangementer.
- Der laves en grundig introduktion til kommunikation mellem skole og hjem. (Aula, sms, kontaktbog og via personlig kontakt m.m.)
- Brug tid på at spørge ind til familiens kultur og baggrund for at få en forståelse for hvad de kommer fra.
- Vær opmærksom på at få informeret alle faglærere om elevens status

Denne procedure er godkendt i Børne- og Familieudvalget i maj 2020, desværre midt i en pandemi, hvilket har betydet, at overgangene og besøgene på tværs af klasser og skoler har været udfordret.

Proceduren er stadig et rigtig godt fundament for udslusningen af eleverne fra modtageklasserne, hvilket betyder at arbejdsgruppen bruger denne som grundlag for det videre arbejde.

Folkekirkens Familiestøtte

Folkekirkens Familiestøtte har en afdeling i Vesthimmerlands Provsti. Der er ansat en koordinator, som har det lokale ansvar for at formidle viden om Folkekirkens Familiestøtte til alle relevante målgrupper, rekruttere og lede frivillige samt løbende etablere kontakt til børnefamilier.

Folkekirkens Familiestøtte kan hjælpe familier, der gerne vil lave noget om deres hverdag, men ikke ved, hvordan de skal gribe fat i dette. Familien kan evt. få hjælp af en forældreven.

En forældreven er en frivillig, som bliver udvalgt til at passe godt med netop den pågældende familie, og som lever op til kravene for at være frivillig hos Folkekirkens Familiestøtte.

En forældreven kommer ikke som fagperson, men som et medmenneske, der er god til at lytte, bakke op om de forandringer, der ønskes at skabe i familien.

Arbejdsgruppens undersøgelsesområder

- Hvilke nationaliteter har vi i Vesthimmerland?
- Hvilke udfordringer oplever de tosprogede elever i deres skolegang?
- Hvilke indsatser mangler i Vesthimmerland for at støtte denne gruppe i deres skolegang?
- Har de flerkulturelle et dansk netværk? Eller er familien frakoblet i kraft af landsfæller?
- Vi sender eleverne ud af kommunen til modersmålsundervisning, antallet og hvor undersøges
- Hvordan er udslusningsdelen fra modtageklassen? En særlig fokus på ind- og udskolingen.
- Hvordan tager vi imod de tosprogede – foranstaltet igennem forældreråd/skolebestyrelser osv.?
- Hvordan får vi implementeret proceduren for udslusningen fra modtageklassen til distriktsskolen?
- Hvor mange flerkulturelle bliver i kommunen?
- Hvordan får vi de flerkulturelle inkluderet i fællesskabet?
- Hvordan indgår tosprogede forældre i fællesskabet?

Tiltag på baggrund af mål

- Overgangen fra m-klasserne på Farsø Skole til distriktsskolen systematiseres. Dette gøres ved, at Farsø Skole udarbejder en tjekliste i forbindelse med overgangen
- Alle skoler kender til proceduren for overgangen fra m-klasse til distriktsskolen. Denne fremsendes på ny til skolerne.
- DSA-lærerne gennemgår proceduren samt materialet "Hele vejen rundt" på deres netværksmøde.
- Erfaringerne fra Fremskudt Forældresamarbejde implementeres indenfor nuværende normering i skole og dagtilbud i det omfang, det giver mening.
- Forvaltningen tager kontakt til Folkekirkens Familiestøtte med henblik på at etablere et samarbejde omkring at støtte de flerkulturelle familier. Koordinatoren fra Folkekirkens Familiestøtte deltager på et DSA-møde, hvor lærerne får indsigt i tilbuddene.

Arbejdsgruppens anbefalinger til effektmål i 2026 planen

- De flerkulturelle er inkluderet i fællesskabet, hvilket betyder
  - mindre fravær
  - eleverne deltager i aktiviteterne i skolerne også hytteture og skolerejser
  - forældrene deltager i aktiviteterne i skolerne

- Alle skoler kender proceduren omkring modtagelse af de flerkulturelle efter 1 år i modtageklassen. Dette er systematiseret på den enkelte skole.
- Der er et sprogligt fokus og understøttelse af elevens ordforråd.
- De modtagende lærere afholder indledende møde med DSA-læreren på den modtagende skole vedrørende sproglig støtte.
- Der er et godt skole-hjem-samarbejde med forældrene til de flerkulturelle. Skolerne har lavet en indsats omkring inddragelsen af forældrene. Et princip godkendt i skolebestyrelsen.
- Erfaringerne fra Fremskudt Forældresamarbejde implementeres indenfor nuværende normering i skole og dagtilbud i det omfang, det giver mening.
- Der er et samarbejde med de frivillige organisationer, blandt andet Folkekirken, Familiestøtte og Frivillige organisationer.

Arbejdsgruppe

Brian Svendsen, Aalestrup Skole; Morten Thygesen, Farsø Skole; Karen Bech, Ranum Skole; Henriette Qvist, Aars Skole; Erik Krogh Pedersen, UNGvesthimmerland, Trine Ibsen og Lene Juel Petersen, konsulenter.